

مدرسة الطيرة الإعدادية - ب
على اسم صويلاخ منصور
בי"ס חט"ב טירה-ב'
ע"ש סוילח מנסור

המכללה האקדמית בית ברל
חברה, תרבות, אמנות וחינוך

הבנת הנקרא והבעה

סוגי פסקות

(בהתאם לתכנית הלימודים החדשה)

כיתות ז-ח

הוצאה פנימית
תשע"א, 2011

תלמידים יקרים,

לפניכם חוברת העוסקת בטקסטים קצרים, ובהם נושאים הלקוחים מהווי החיים שלכם. בחוברת תוכלו למצוא מגוון נושאים מעניינים, כגון התמכרות לצפייה בטלוויזיה, החיים בעיר, בריאות בגיל הנעורים, טיולים, התנדבות בקהילה ועוד.

בכל טקסט אנו שואלים אתכם שאלות העוסקות בהבנה, באוצר מילים, בדקדוק ובלשון, ואף מבקשים מכם לה־תנסות בכתיבת פסקה. התנסות זו חשובה ומהותית עבורכם, והיא מכינה אתכם לקראת כתיבה עיונית משובחת בלימודיכם בעתיד.

החוברת מבחינה בין פסקות מסוגים שונים, והיא מדגישה בעיקר את מבנה הפסקה: משפט מפתח ופרטים תומ־כים. אתם תגלו שלכל סוג של פסקה מאפיינים המיוחדים לה.

תכני החוברת נלמדים בזמן השיעור, את התשובות לשאלות תוכלו לפתור במחברותיכם בכיתה ובבית. בכל שאלה תוכלו להתייעץ עם המורות ועם הסטודנטים להוראה.

החוברת היא פרי יזמה של המכללה האקדמית בית-ברל ובית הספר שלכם.

למידה מהנה ופורייה מאתנו צוות המורות לעברית, סטודנטים להוראת העברית שנה ב:

גבארה עבד אל פתאח

דאוד עאשה

חאג' יחיא סוהא

מחמיד אחלאם

סרסור נוסיבה

עיסא אסמא

עמשה סאגיה

קשקוש רים

מדריכה פדגוגית: ד"ר רמה מנור

תוכן עניינים

5	מבוא
5	פסקת הדגמה
9	פסקת נימוק
16	פסקת פירוט
19	פסקת הסבר
25	פסקת השוואה

מהי פסקה?

פסקה היא אוסף משפטים המבטאים רעיון מסוים, נושא מסוים או דעה מסוימת. המשפטים מסודרים ברצף לוגי כלשהו שנקבע מראש על ידי הכותב. הפסקה שאנו נלמד בחוברת זו תתמקד בשיח העיוני, כלומר נקרא פסקות שיש בהן עובדות או פסקות שיש בהן דעות.

מבנה הפסקה

הידעתם? פסקה מורכבת מהחלקים הבאים:

1. כותרת המתאימה לנושא הפסקה.
2. מילת מפתח שהיא נושא הפסקה.
3. משפט מפתח שהוא הרעיון המרכזי והחשוב ביותר של הפסקה.
4. גוף הפסקה כולל משפטים תומכים הנלווים למשפט המפתח ותומכים בו. משפטים אלו מבססים ומרחיבים את הנאמר במשפט המפתח.
5. סיום, והוא כולל סיכום של הנאמר בפסקה ו/או מסקנה ו/או המלצה או הבעת תקווה.
6. מילות קישור הן "הדבק" המחבר בין המשפטים בפסקה. למילות הקישור המגוונות משמעויות שונות, כגון הוספה, ניגוד, השוואה, דוגמה, הסבר, פירוט.

פסקת הדגמה

פסקת הדגמה מורכבת ממשפט מפתח המורכב על פי רוב מכלל כלשהו, והמשפטים התומכים ממחישים את הכלל באמצעות דוגמה אחת או יותר. הדוגמה היא אמצעי המחשה פשוט וקל הממחיש את משפט המפתח, על כן עליה להיות ברורה, מובנת ומשכנעת. מילות קישור להדגמה הן: למשל, לדוגמה, כגון, אדגים את דברי, הדוגמה הבולטת היא...

יתרונות המחשב בחיי בני הנוער

המחשב הפך להיות מוצר בסיסי ביותר בכל בית. הוא חשוב ביותר לילדים ולבני נוער משום שהוא עוזר להם ברוב התחומים בחייהם. למשל, המחשב עוזר לבני הנוער בלימודים, ובאמצעות האינטרנט הם מוצאים חומר מגוון בנושאים רבים. דוגמה אחרת היא הדואר האלקטרוני. באמצעותו ניתן ליצור קשר בין תלמידים למורים ולקבל מהמורים תשובות לשאלות או לספר להם על מצוקות או על קשיים. דוגמה נוספת היא שהמחשב ממש כלי תקשורת בין החברים וכלי להנאה בשעות הפנאי. מסתבר שלמחשב מעלות רבות בקרב המשתמשים. רצוי מאוד שילדים ובני נוער ישתמשו בו בתבונה. כתבה: אחלאם מחאמיד

שאלות:

1. מתחן קו מתחת למילת המפתח.
2. העתיקו למחברת את משפט המפתח.
3. הקיפו במעגל בפסקה את מילות הקישור המציינות הדגמה.
4. הקיפו במעגל מילות קישור נוספות לציון דוגמה: נוסף לכך, כגון, גם, לדוגמה, כמו, למרות, בדומה ל, למשל.
5. העתיקו למחברת את משפט הסיום.
6. פרשו את המילים הבאות: שעות פנאי, מעלות, תבונה. (תוכלו להיעזר במילון).
7. כתבו יתרון נוסף משלכם על חשיבתו של המחשב בחיי בני הנוער (כתבו קודם משפט מפתח ואחר כך יתרון).
8. "רצוי מאוד שילדים ובני נוער ישתמשו בו בתבונה". הסבירו משפט זה, והביאו דוגמה.
9. מאזכרים:

א. לפניכם מילים מודגשות, למי הן מתייחסות בפסקה?

"הוא חשוב ביותר" (שורה 1)

"באמצעותו ניתן ליצור קשר" (שורה 3)

"ובני נוער ישתמשו בו בתבונה" (שורה אחרונה)

ב. מה תפקידם של המאזכרים? מדוע משתמשים בהם?

10. כתבו פסקת הדגמה העוסקת בחסרונות המחשב בחיי בני הנוער. (כתבו משפט מפתח, והביאו שלושה חסרונות להדגמה).

לדעתי _____

למשל _____

דוגמה אחרת _____

דוגמה אחרונה _____

11. הפכו את המילים הבאות מיחיד לרבים או מרבים ליחיד: מחשב, תחומים, חומר, משתמשים, מכילים, תשובות, שעות.

12. לפניכם מילים מהפסקה. הקיפו במעגל את אותיות אה"י, וכתבו אם הן אימות קריאה או עיצוריות: הפך, בסיסי, הוא, באמצעות,

אלקטרוני, הנאה.

13. חברו משפט לכל מילה:

באמצעות: _____

מגוון: _____

ליצור: _____

מסתבר: _____

14. הוסיפו שם תואר מתאים לכל מילה:

מחשב _____, לימודים _____, חברים _____

מוצר _____, תחומים _____.

15. ציינו את הזמן של כל פועל, וכתבו אותו בשאר הזמנים (עבר, הווה, עתיד).

הפך (זמן: _____). _____,

עוזר (זמן: _____). _____,

ישתמשו (זמן: _____). _____.

צריכת ויטמינים מוגברת

המזון שאנו אוכלים אמור לספק לגוף האדם את רוב הויטמינים החיוניים להתפתחותו ולשמירה על בריאותו. במציאות של החיים המודרניים דרישת הגוף לויטמינים נחוצה יותר בשל החשיפה למזהמים סביבתיים שלא היו בעבר ובשל תזונה לא מאוזנת. לדוגמה: רמת זיהום האוויר מעשן כלי התחבורה, כגון מכוניות, משאיות ואופנועים, גדלה בכל שנה יותר ויותר. גם קרינה סולרית מוגברת מטלפונים אלחוטיים שלא היו בעבר וקרינה אלקטרומגנטית מאנטנות הנמצאות כמעט בכל מקום אפשרי בארצנו מגבירות את רמת זיהום האוויר ופוגעים בבריאותנו. דוגמה אחרת היא עשן הסיגריות והפסולת שאנו משליכים ליד ביתנו.

זאת ועוד, צריכת ויטמינים דרושה יותר ויותר לגופינו בשל חוסר תשומת לב למזון איכותי ומזין שאנו צורכים. במרוץ החיים במדיום קום אוכל בריא וטרי, למשל, ירקות ופירות מגוונים, אנו אוכלים אוכל מעובד רווי בסוכרים ובשומנים, כגון צ'יפס, המבורגר ופיצות המיוצר על ידי רשתות רבות המתמחות במזון מהיר.

לסיכום, צריכת ויטמינים חשובה בגלל זיהום אוויר ואכילת מזון מעובד. אם כך מומלץ לשמור על איכות הסביבה ועל איכות המזון שאנו אוכלים למען בריאות טובה.

כתב: עבד גבארה

שאלות:

1. מתחוק מתחת למילת המפתח.
2. העתיקו למחברת את משפט המפתח.
3. הקיפו במעגל בפסקה את מילות הקישור המציינות הדגמה.
4. העתיקו למחברת את משפט הסיום.
5. מדוע במציאות של החיים המודרניים אנו זקוקים ליותר ויטמינים?
6. אילו מזהמים סביבתיים מופיעים בפסקה?
7. מהו המזון האיכותי המופיע בפסקה?
8. אילו דוגמות יש בקטע למזון מעובד?
9. באלו דרכים, לדעתכם, אפשר לשמור על איכות הסביבה?
10. הפכו את המילים הבאות לצורת יחיד, וקבעו את מיין (זכר / נקבה).
דוגמה: מזהמים - מזהם - זכר
ויטמינים, חיוניים, מכוניות, איכותיים, מעובדים, פיצות, אלחוטיים.
11. לפניכם מילים מהפסקה. הקיפו במעגל את אותיות אה"י וכתבו אם הן אימות קריאה או עיצוריות:
א. אוכלים ב. צריכה ג. רשתות ד. היו ה. רווי
12. א. הקיפו במעגל רק את צירופי סמיכות:
קרינה סולרית, רמת זיהום, כלי תחבורה, צריכת ויטמינים, קרינה אלקטרומגנטית, זיהום אוויר, ירקות בריאים, איכות הסביבה, מזון איכותי
ב. מה מאפיין מבחינה לשונית את המילים שלא היקפתם במעגל?
13. העתיקו למחברת את המילים הבאות, וכתבו את השורש, הזמן והגוף:
אוכלים, גדלה, מגבירים, השפיעו, משליכה, שמרנו, הגברת, מעובד

התנדבות בקהילה

אחת מן המטרות הנדרשות מתלמידים במערכת החינוך היא השתתפות בפרויקט "מחויבות אישית". מטרתו של פרויקט "מחויבות אישית" היא לשתף את היחיד בקהילה, להיות מעורב בה ולתרום תרומה אישית. השתתפות התלמידים בפרויקט היא חובה וזכותם לבחור את מקומות ההתנדבות, כגון: תחנת מגן דוד אדום, תחנת כבאות אש והצלה, תחנת משמר האזרחי. כמו כן הם יכולים לעזור לאוכלוסייה מגוונת בחברה, לדוגמה: ללמד תלמידים חלשים, להנעים את זמנם של קשישים וכדומה.

בדרך-כלל התלמידים מתנדבים פעם בשבוע בשעות אחר הצהריים, והם מספרים על הרגשה טובה מאוד ועל תרומתם הגדולה כמתנדבים. למשל תלמידים המתנדבים במד"א מספרים על הרגשת סיפוק בהצלת חי-אדם, על אחריות גדולה שיש להם, או על הידע הרב שהם לומדים ועל ההנאה בעבודת צוות.

לסיכום, התנדבות בקהילה חשובה מאוד לחברה, מעניקה תחושה של סיפוק אישי.

מעובד מתוך: Clickit3.ort.org.il/Apps/www/page.aspx

שאלות:

1. מתחו קו מתחת למילת המפתח.
2. העתיקו למחברת את משפט המפתח.
3. הקיפו במעגל את מילות הקישור המציינות הדגמה.
4. העתיקו למחברת את משפט הסיום.
5. מהו סוג הפסקה?
6. כמה דוגמות מופיעות בפסקה? מה תפקידן של הדוגמות?
7. מה זה פרויקט "מחויבות אישית"? הסבירו.
8. מה הרגישו התלמידים כאשר הם התנדבו במד"א?
9. למה, לפי דעתכם, כדאי לתלמידים להתנדב? הביאו שלושה נימוקים נוספים (ראשית כתבו משפט מפתח, ואחר כך כתבו 3 נימוקים)

לפי דעתנו, כדאי _____

מפני ש _____

כמו כן _____

נימוק אחרון _____

10. האם התנדבתם פעם? ספרו על כך.
11. האם אתם חושבים להתנדב? אם כן במה? ספרו על כך.
12. הפכו את המילים הבאות לצורת רבים, וקבעו את מיין (זכר או נקבה): תלמיד, שבוע, עבודה, מערכת, הנאה
13. בחרו את הפירוש המתאים לכל מילה מהטבלה:

מחויבות אישית :	תרומות :	השתתפות :
פרויקט :	התנדבות :	הרגשה :
הצלה :	הנאה :	

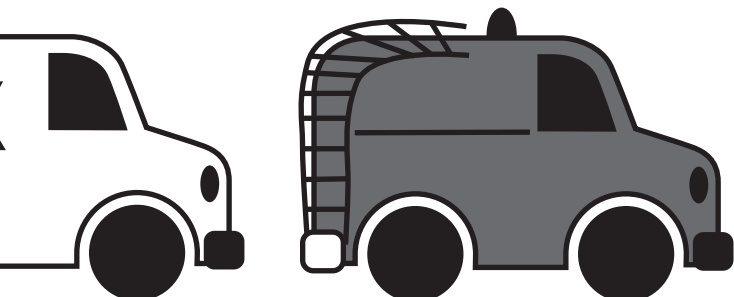
מעטם, מקראשמ, תאערמט, רوعש, ي صخش مارزتلا، ذاقنا، عورششم، عوطا

14. א. הפכו את המילים הבאות לנקבה:

תלמיד, מספרים, לומדים, חלשים, מתנדבים, מעניק.
ב. שבצו את המילים שקיבלתם בסעיף א במשפטים.

15. לפניכם מילים מהטקסט. הקיפו במעגל את אותיות אהו", וכתבו אם הן אימות קריאה או עיצוריות:
פרויקט, צהריים, היחיד, הנאה, קהילה, היא.

16. א. לפניכם פעלים מן הטקסט. מצאו את השורש והגוף.
נדרשות, עוזרים, מספרים, לומדים, מתנדבים, מעניקה.
ב. מהו הזמן של כל הפעלים? חשבו מדוע הם מופיעים כך בטקסט.

פסקת נימוק:

בפסקת הנימוק משפט המפתח מציג דעה מסוימת, ושאר המשפטים בפסקה תומכים בדעה זו ומצדיקים אותה באמצעות נימוקים מגוונים.
בפסקת נימוק יביא הטוען נימוק אחד או יותר, ולעתים הוא יסביר את נימוקיו.
מילות הקישור האופייניות לפסקת הנימוק הן:
בגלל (בגלל ש.. הוא טעות!), מפני ש, מכיוון ש, משום ש, הואיל ו, כיוון ש, היות ש, מאחר ש, כי, יען, שכן, על ש, לפי ש.
*דעה היא רגש, מחשבה, הרהור, השערה אישית. דעה היא היפוכה של עובדה.

שיעורי-בית

אין להטיל על תלמידים שיעורי בית רבים. כיוון שעומס שיעורים אינו מאפשר לתלמיד להתפנות לעיסוקים חשובים אחרים. ספורט, קריאת ספרים, טיולים, תחביבים אחרים וביולוגיה עם חברים אינם נופלים בחשיבותם מלימודים בבית ספר. הם תורמים רבות להתפתחותו הנפשית והרוחנית של התלמיד. עיסוקים כאלה מרחיבים את אופקיו של התלמיד, באמצעותם הוא רוכש מיומנויות חשובות לחיים. מיומנויות אלה כאמור אינן נלמדות בבית-ספר, ושיעורי-בית אינן תחליף להן. על כן יש להמעיט בשיעורי-בית.
מעובד מתוך: Google: פסקת פירוט: קישור 8 (הפסקה) - קובץ word

שאלות:

שאלות הבנה:

1. מתחן קו מתחת למילת המפתח.
2. העתיקו למחברת את משפט המפתח.
3. ציינו את המילה המביעה את דעתו של הכותב.
4. הקיפו במעגל בפסקה את מילות הקישור המציינות נימוק.
5. העתיקו למחברת את משפט הסיום. האם הוא מסכם גם את הרעיון המרכזי? הסבירו.
6. מהו סוג הפסקה?
7. מדוע אין להטיל על תלמידים שיעורי-בית רבים?
8. מהו סוג הכותרת "שיעורי-בית"? נמקו.

שאלות הבעה:

1. כיצד, לדעתכם, ניתן להעשיר את עולם הידע והמיומנויות של התלמיד?
2. הוסיפו נימוקים התומכים בטענת הכותב. (כתבו טענה ושלושה משפטים תומכים)

אני חושב ש _____
כי _____
בנוסף, _____
נימוק אחרון _____

שאלות לשון:

1. כתבו למה מתייחס כל מאזכר במילים הבאות?
 - אינו מאפשר (שורה 1)
 - להתפתחותו הנפשית (שורות 3)
 - עיסוקים כאלה (שורה 3)
 - להן (שורה 4)
2. הקיפו במעגל את אמות הקריאה (אינן נשמעות) המופיעות במילים הבאות: שיעורים, חשובים, חברים, התלמיד, כאלה.

3. השלימו את הטבלה:

יחיד	רבים
	שעורים
	תחביבים
תלמיד	
	טיולים
בית	

4. השלימו את הטבלה:

זכר	נקבה
תלמידים	
	תשובות
נופלים	
	רוכשת

5. העתיקו שלושה צירופי סמיכות המופיעים בפסקה.

6. א. העתיקו את מילות הקישור שבפסקה.

ב. חברו לכל מילת קישור משפט משלכם.

7. כתבו ליד כל פועל את הזמן ואת הבניין המתאים לו:

נופלים: _____

מרחיבים: _____

רוכשת: _____

8. הקיפו במעגל את התשובה הנכונה:

א. פועל נוסף בזמן הווה לפועל "מאפשר" בגוף נוכחת (את) הוא:

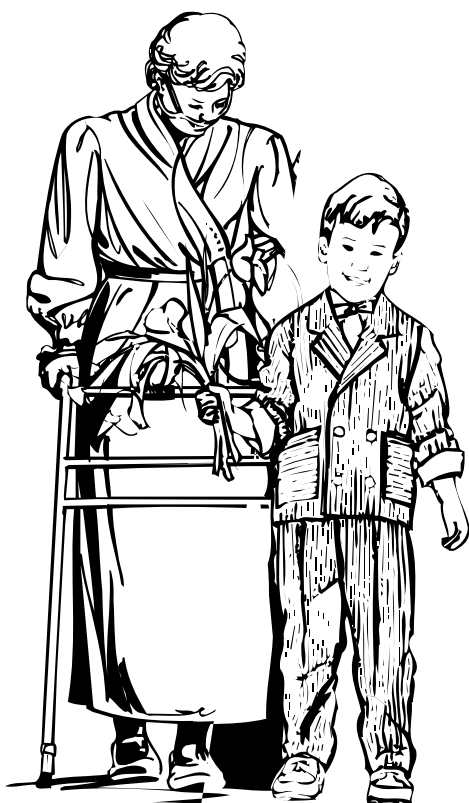
1- מאפשרות 2- אפשרה 3- מאפשרת 4- תאפשר

ב. היחיד של הפועל "תורמים" הוא:

1- תרם 2- תורמת 3- תורם 4- יתרום

ג. הפועל "נלמדות" הוא בבניין:

1- נפעל 2- קל 3- הפעיל 4- התפעל

פרויקט מחויבות אישית

השתתפותם של בני-נער בפרויקט "מחויבות אישית" חשובה מאוד. ההשתתפות מעודדת את הנער להיות מעורב בחיי הקהילה. היא מעניקה לו את היכולת ליצור קשרים חברתיים טובים עם האחרים, למשל קשרים עם ילדים קטנים, עם זקנים ועם נערים אחרים. נוסף לכך היא מחנכת את הנער לתרומה לחברה ולעזור לזולת, כגון התנדבות בבתי קשישים. פרויקט מחויבות אישית יוצר אצל הנער תחושת סיפוק משום שהוא לומד לתת לאחרים, לעומת זאת אנשים המקבלים עזרה או תמיכה מרגישים תחושת רווחה ושייכות לחברה. לסיום, כאזרח המדינה רצוי מאוד להשתתף בפרויקט מחויבות אישית ותרום למענה.
מעובד מתוך: <http://clickit3.ort.org.il/>

שאלות:

שאלות הבנה:

1. מתחוקו מתחת למילת המפתח.
2. העתיקו למחברת את משפט המפתח.
3. ציינו את המילה המביעה את דעתו של הכותב.
4. הקיפו במעגל את מילות הקישור המצינות נימוק.
5. העתיקו למחברת את משפט הסיום. האם הוא מסכם את הרעיון המרכזי או ממליץ?
6. מדוע ההשתתפות בפרויקט "מחויבות אישית" חשובה?
7. למה פרויקט "מחויבות אישית" יוצר אצל הנער תחושת ספוק?
8. כתבו את הפירושים בעברית למילים הבאות (תוכלו להיעזר במילון עברי-עברי): מעודדת, קהילה, סיפוק, רווחה
9. א. חזרו לטקסט "התנדבות בקהילה" והשוו בינו לבין טקסט זה מהבחינות הבאות: משפט מפתח (עובדה / דעה), מילות קישור, פרטים תומכים, משפט סיום.
ב. מהי המסקנה שאתם יכולים להסיק מכתביה של שני טקסטים שונים בעלי נושא אחד?

שאלות הבעה:

1. במה, לפי דעתכם, יכול הנער לתרום לחברה במסגרת פרויקט מחויבות אישית?
2. חברו כותרת אחרת לפסקה. ציינו את סוגה.
3. חברו לכל מילה מן המילים הבאות משפט אחד מתאים.

פרויקט:

נער:

בית-הקשיש:

שאלות לשון:

1. הקיפו במעגל את כל מילות הקישור בפסקה, וציינו את סוגן.
2. העתיקו שלושה שמות תואר המופיעים בפסקה.
3. העתיקו את כל צירופי הסמיכות בפסקה.
4. משמעות מילת הקישור "יתר על כן" היא:
 - נימוק
 - פירוט
 - הוספה
 - הדגמה
5. למה מתייחסים המזכירים הבאים:

השתתפותם (שורה 1), לו (בשורה 2), היא (בשורה 2)

6. הקיפו במעגל את התשובה הנכונה

א. השורש של הפועל "מרגישים" הוא:

1. מ-ג-ש 2. ר-ג-ש 3. ר-ג-י' 4. מ-ר-ג-ש

ב. הגוף של הפועל "מחנכת" הוא:

1. היא 2. הוא 3. הם 4. אתה

ג. פועל אחר לפועל "מעניקה" בגוף נסתרים באותו זמן ושורש הוא:

1. מעניק 2. מעניקות 3. מעניקים 4. יעניק

ד. במה דומים שני הפעלים "לומדים" ו"יוצר" :

1. בניין 2. זמן 3. גוף 4. שורש

ה. במה שונים שני הפעלים "מרגיש" ו"מתרגש" :

1. שורש 2. בניין 3. גוף 4. זמן

ו. צורת העבר של הפועל "לומד" היא:

1. למדתי 2. למד 3. למדה 4. למדו

התנהגות אלימה

התנהגות אלימה מסוכנת לחברה. כיוון שהיא עלולה לגרום לאנשים נזקים גופניים. התפרצות אלימה מביאה אנשים למצב של הזדקקות לעזרה רפואית, כגון אשפוז בבית-חולים, והתוצאה היא הפסד ימי לימודים או היעדרות מהעבודה. בנוסף, אלימות פוגעת בנפשם של האנשים, וכאן מדובר באלימות מילולית כמו קללות, אימים, צעקות ועוד. יתר על כן, התנהגות אלימה מסוכנת לחברה כיוון שהיא יוצרת אי-סדר חברתי וחוסר ביטחון אצל האזרחים.

ראינו אפוא כי האלימות מסוכנת לחברה, לכן רצוי להילחם בה בכל האמצעים הקיימים הן החינוכיים הן המשפטיים.

http://tlmidim.fav.co.il/index.php?dir=app_sites&page=forum&op=view&id=102981

שאלות הבנה

1. מדוע התנהגות אלימה מסוכנת לחברה?
2. אילו נזקים גופניים הנגרמים מהאלימות אתם מכירים? תארו אותם.
3. א. העתיקו את משפט הסיום למחברתכם.
ב. איזה אפשרות מבין האפשרויות הבאות מצביעה על המבנה של משפט הסיום?
 1. סיכום + המלצה
 2. סיכום + הבעת תקווה
 3. סיכום + מסקנה
- ג. חברו משפט סיום במבנה אחר.

שאלות הבעה

1. מה ניתן להסיק מהפסקה?
2. תארו מקרה של אלימות שראיתם (בין מי למי, מה הנזקים שנגרמו, מה הסיבה לאלימות, ומה התוצאה)
3. העתיקו את משפט המפתח.
 - א. האם משפט המפתח מביע דעה או עובדה? נמקו דעתכם.
 - ב. מהי המילה העוזרת לנו להבין את הדעה של הכותב בנוגע לקריאה בעיתון.
 - ג. מה תפקידה של המילה "חשובה" במשפט המפתח. הקיפו במעגל את התשובה הנכונה.
 1. שם תואר
 2. שם עצם
 3. שם פועל

שאלות לשון

1. את מי מחליפה מילת היחס "בה" (שורה 1) : א. חברה ב. אלימות ג. מסוכנת
2. מה הכוונה במילה "היא" (שורה 1)?
3. כתבו את המספרים במילים:
- 9 אנשים _____, 5 בית-חולים _____, 2 חברה _____, 1 התפרצות _____
4. מהו השורש של המילה "התנהגות". חברו מילים מאותו שורש.
5. כתבו את הצורה הנכונה של הפועל:
 - א. מחר את (ל-ב-ש/קל/עתיד) _____ את השמלה החדשה.
 - ב. חברתי (ק-ש-ר/התפעל/עבר) _____ אל"י אתמול.
 - ג. הנהג (ת-פ-ס/נפעל/עבר) _____ על ידי השוטרים.

קריאה בעיתון

הקריאה בעיתון יומי חשובה לכל אדם. משום שבאמצעותה ניתן להתעדכן באירועים המתרחשים בארץ ובעולם. בנוסף, המידע שהאדם אוסף מן הקריאה מאפשרת לו להכיר את החברה שבה הוא חי, ותורמת לתחושה שהוא חלק ממנה. יתרה מזאת מידע, כמו המלצה על סרט, תחזית מזג-אוויר ועוד, עשוי לשמש אותו בחיי היום יום בעת יציאתו לבילוי או לטיול. חשוב להזכיר גם כי קריאה בעיתון יוצרת אצל הקורא הרגלי קריאה טובים. לבסוף, היא יוצרת חווייה פנימית אישית ומטפחת אדם משכיל ותרבותי, לכן יש לשמור על קריאה יום-יומית בעתון.

מעובד מתוך חוברת "הבעה לפטור אקדמי" מרכז אוניברסיטאי אריאל

שאלות הבנה:

- מתחן קו מתחת למילת המפתח.
 - העתיקו למחברת את משפט המפתח.
 - ציינו את המילה המביעה את דעתו של הכותב.
 - הקיפו במעגל את מילות הקישור המציינות פירוט.
 - העתיקו למחברת את משפט הסיום. האם הוא מסכם את הרעיון המרכזי או ממליץ?
 - מהי מטרת כותב הפסקה? במה הוא רוצה לשכנע אותנו?
 - מדוע קריאה בעיתון יומי חשובה לכל אדם?
- תזכורת:** מבנה הפסקה מורכב מהחלקים הבאים:
- כותרת המתאימה לנושא הפסקה.
 - משפט מפתח שהוא הרעיון המרכזי והחשוב ביותר של הפסקה.
 - גוף הפסקה כולל משפטים תומכים הנלווים למשפט המפתח ותומכים בו. משפטים אלו מבססים ומרחיבים את הנאמר במשפט המפתח.
 - סיום, והוא כולל סיכום של הנאמר בפסקה ו/או מסקנה ו/או המלצה.
8. השלימו את הטבלה הבאה:

כותרת הפסקה	
הקריאה בעיתון יומי חשובה לכל אדם	
משום שבאמצעותה ניתן להתעדכן באירועים המתרחשים בארץ ובעולם. בנוסף, האינפורמציה שהאדם אוסף מן הקריאה מאפשרת לו להכיר את החברה שבה הוא חי ותורמת לתחושה שהוא חלק מן העולם הזה. יתרה מזאת אינפורמציה כזו עשויה לשמש אותו בחיי היום יום. זאת ועוד הקריאה בעיתון יוצרת אצל הקורא הרגלי קריאה. לבסוף, הקריאה יוצרת חווייה פנימית אישית ומטפחת אדם שמח ומאשר	
	ולכן יש לשמור על קריאה יום-יומית בעיתון (תשובה)

- מצאו בפסקה שתי דוגמאות של מידע העשוי לשמש אותנו בו בחיי היום יום.
- את מי מחליף כינוי הגוף "הוא" (שורה 2)?

שאלות הבעה:

- אם הייתם במקום הכותב, אילו נימוקים הייתם מוסיפים לפסקה כדי לשכנע את הנמענים לקרוא עיתון? (הוסיפו שני נימוקים)
- האם אתם בעד או נגד קריאה בעיתון יומי? כתבו פסקה הכוללת משפט מפתח (=טענתכם) ושלושה נימוקים. (השתמשו במבנה שלמדתם).
- הציעו כותרת אחרת לפסקה.

שאלות לשון:

1. העתיקו למחברתכם את כל מילות הקישור המופיעות בפסקה, וציינו את תפקידן.
2. בחרו שתי מילות קישור ממשימה הקודמת, וחברו להם משפטים.
3. מה תפקידה של מילת הקישור "משום ש".
4. העתיקו מהפסקה חמש שמות עצם, ושבצו אותם במשפטים משלכם.
5. לפניכם שני משפטים:
 1. הקריאה מאפשרת לו להכיר את החברה.
 2. המורה אפשר לתלמידים לצאת מהכיתה.הקיפו במעגל את התשובה הנכונה:
שני הפעלים המודגשים שונים זה מזה ב:
 1. שורש, בניין וגוף
 2. זמן, גוף ובניין

פסקת פירוט

בפסקת פירוט המשפטים התומכים מפרטים את הרעיון המרכזי המובע במשפט המפתח.
פסקת פירוט כוללת את כל הנתונים השייכים לרעיון המרכזי ולא רק חלקים ממנו, כלומר אנו פורטים את השלם (את משפט המפתח/ הרעיון המרכזי) לחלקיו (הם סך כול הפרטים התומכים).
(אם הפסקה כוללת רק חלקים מן הרעיון המרכזי זו פסקת הדגמה)
מילות קישור אופייניות לפסקת פירוט: ראשית..., שנית..., וכן, נוסף על כן, כמו כן, זאת ועוד, יתרה מזאת, אחרון.

צפייה ממושכת בטלוויזיה

אין לאפשר לילדים צפייה ממושכת בטלוויזיה מן הטעמים הבאים: ראשית, הצפייה הממושכת בטלוויזיה באה על חשבון עיסוקים אחרים חיוביים, כגון: הכנת שיעורי בית, ספורט, משחק עם חברים. שנית, לצפייה בטלוויזיה יש השפעות בלתי רצויות, כמו בעיות ראייה, בעיות גב וחולשה פיזית בשל היעדר תזונה משמעותית של הגוף. אם לא די בכך, צפייה ממושכת בטלוויזיה פוגעת בתקשורת בין בני המשפחה וממעיטה מזמן האיכות שהם מבליים יחדיו.

מכל האמור לעיל, ניתן לראות כי לצפייה ממושכת בטלוויזיה השלכות שליליות, על כן רצוי לא להפריז בצפייה.

מעובד מתוך: <http://webcache.googleusercontent.com>

שאלות:

שאלות הבנה:

1. מתחוקו מתחת למילת המפתח.
2. העתיקו למחברת את משפט המפתח.
3. ציינו את המילה המביעה את דעתו של הכותב.
4. הקיפו במעגל את מילות הקישור המצינות פירוט.
5. העתיקו למחברת את משפט הסיום. האם הוא מסכם את הרעיון המרכזי או ממליץ?
6. מהן תופעות הלוואי הבלתי רצויות הנגרמות בשל צפייה ממושכת בטלוויזיה?
7. מהו סוג הכותרת? נמקו תשובתכם.

שאלות הבעה:

1. כיצד צפייה ממושכת בטלוויזיה משפיעה על התקשורת בין בני המשפחה?
2. מה ניתן להסיק מצפייה ממושכת בטלוויזיה?
3. אילו הצעות הייתם מציעים לשם שיפור התקשורת בין בני המשפחה?
4. "לצפייה ממושכת בטלוויזיה יש יתרונות רבים. היא חושפת אותנו לחדשות בעולם ומעדכנת אותנו בכל השינויים והחידושים הנעשים בכל התחומים כמו מוסיקה, אפנה, טכנולוגיה ומדעים".
האם טענה זו תומכת ברעיון המרכזי המוצג בפסקה? נמקו?
5. האם אתם בעד או נגד צפייה ממושכת בטלוויזיה? בחרו צד אחד ופרטו:
אני _____ צפייה בטלוויזיה.

ראשית _____

כמו כן _____

עניין אחרון _____

שאלות לשון:

1. מצאו בפסקה זוג מילים מנוגדות.
2. כתבו פירושים בעברית למילים הבאות (היעזרו במילון עברי-עברי):
השלכות, איכות, הפרזה, בילוי
3. העתיקו ארבע מילים המופיעה בהן הידיעה.
4. סמנו את מילות הקישור המופיעות בפסקה. חברו לכל מילה משפט אחד.
5. כתבו את שם התנועה במילים הבאות:
רָאשִׁית, שְׁעוּרֵי הַבַּיִת, הַגּוֹף, בָּאָה
6. הקיפו במעגל את אמות הקריאה (שאינן נשמעות) במילים הבאות.
הַשְׁלָכוֹת, הַשְׁעָמִים, אַחֲרַיִם, חִיבִיִּים, בְּעִיּוֹת רְאִיָּה, הַשְׁלָכוֹת
7. הפכו את הפעלים הבאים לפעלים בזמן הווה ובזמן עתיד באותו גוף וציינו את הבניין:

עבר	הווה	עתיד	בניין
המעטה			
פגעה			
מושכה			

עישון

לאחרונה אנו עדים לעליה משמעותית בכמות המעשנים בקרב בני הנער במדינת ישראל. בפסקה זו אנו מבקשים להציג פתרונות אפשריים למניעת העישון. פתרון ראשון וחשוב קשור בהסברה חינוכית שתפקידה לחשוף את הסכנות הכרוכות בעישון באמצעות פרסומות, שלטי חוצות, תכניות טלוויזיה, הרצאות ופעילויות בתוך בתי-ספר או מתנ"סים. פתרון שני הוא הצעת חוק שתאסור מכירת סיגריות לבני נער מתחת לגיל 18. נוסף לכך, החמרה בעונשים הניתנים לבני הנער העוברים על החוק, עשויה להקטין את כמות המשתמשים בסיגריות. גם סדנאות ומרכזים לגמילה מעישון יכולים לקיים מפגשים עם בני נוער ולהסביר להם בנושא זה. לסיים קיימים פתרונות רבים העשויים למנוע עישון בקרב בני הנער או לפחות להקטין את כמות המשתמשים.

מעובד מתוך: <http://clickit3.ort.org.il/Apps/>

שאלות הבנה

1. מנו את הפתרונות למניעת עישון.
2. הקיפו במעגל את מילת המפתח.
3. סמנו את מבנה הפסקה וכתבו את חלקיה (פתיחה, גוף וסיים).

שאלות הבעה

4. "לְאַחֲרֹנָה אָנוּ עֹדִים לְעֵלְיָה בְּעֵשׂוֹן בְּקֶרֶב בְּנֵי הַנְּעָר בְּמִדְיַת יִשְׂרָאֵל". נסחו את המשפט הזה בלשונכם?
5. האם, לדעתכם, יש פתרונות נוספים למניעת עישון? אם כן כתבו אותם.
6. העתיקו את משפט הסיים למחברתכם, הציעו סיום אחר לפסקה, וכתבו אותו במחברת.
7. הפסקה היא פסקת פירוש. מצאו מתוך הפסקה שתי מילות קישור לפירוש. במה אפשר להחליפן?

שאלות לשון:

8. משמעות המילה "תאסור" היא:
 - א. תאפשר
 - ב. תמנע
 - ג. תתקוף
9. כתבו את המספרים במילים, ושנו את שם העצם בהתאם:
 10. מדינה 1 _____, 5 הרצאה _____, 3 מרכז _____, 10 פתרון _____
 11. מהו השורש של המילה "עישון". חברו מילים נוספות (שמות ופעלים) בעלות אותו שורש.
 12. העתיקו שלושה פעלים בזמן הווה, והפכו אותם לזמן עבר ולזמן עתיד.
 13. בחרו שני פעלים מהמשימה הקודמת, וחברו להם משפטים.

פסקת הסבר

בפסקת הסבר משפט המפתח מציג עובדה, והמשפטים התומכים מסבירים אותו. הפרטים התומכים בפסקת הסבר חוזרים במילים אחרות על מושג, על רעיון באמצעות מילים נרדפות, הפכים, תרגום ובמילים אחרות. מילות קישור אופייניות לפסקת ההסבר הן: כלומר, זאת אומרת, הכוונה היא, במילים אחרות, דהיינו.

*** עובדה היא דבר הניתן להוכחה, על כן אין להתווכח עם עובדות. לעובדות יש קיום במציאות.

תאונות דרכים

קיימות סיבות שונות לתאונות דרכים בכבישי הארץ, אך הסיבה החמורה ביותר היא נסיעה במהירות מופרזת. בכביש בין עירוני המהירות המרבית המותרת בחוק היא בין 90 קמ"ש ל- 100 קמ"ש, אולם נהגים רבים מפירים את החוק, זאת אומרת שהם עוברים את המהירות המותרת בחוק אפילו ב-30 קמ"ש עד 40 קמ"ש. נהגים העוברים את המהירות הזו מאבדים את השליטה ברכבם, יכולת התגובה שלהם נחלשת, והם אינם מצלחים להגיב כראוי ובזמן. תוצאה של נהיגה כזו מסתיימת, בדרך כלל, בתאונה קטלנית, כלומר בפגיעה ברכוש ובעיקר בפגיעה בנפש.

מכאן מהירות מופרזת עלולה לסכן את הנהג ואת סביבתו, ועל כן ראוי כי כל נהג ישמור על החוק, וייסע אך ורק במהירות המותרת.

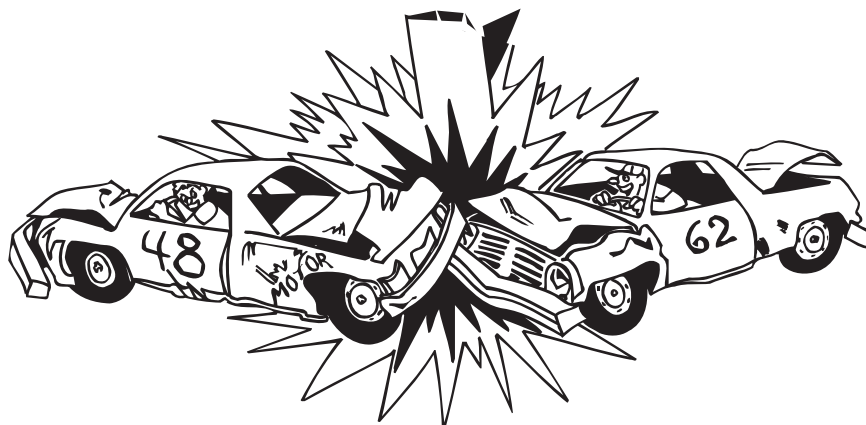
מעובד מתוך: www.clickit3.ort.org.il

שאלות הבנה

1. מהי הסיבה העיקרית לתאונות דרכים?
2. מהי נהיגה מופרזת לפי הפסקה?
3. מה קורה לנהגים העוברים את המהירות המופרזת?
4. כיצד מסתיימת תאונה קטלנית?
5. הציעו פתרונות להפחתת תאונות הדרכים.
6. מה, לדעתכם, צריך כל נהג לעשות כדי למנוע תאונות דרכים?
7. באיזה תחום חיים עוסקת הפסקה?
8. א. בריאות ב. תאונות דרכים ג. נסיעה במהירות מופרזת
9. ספרו לנו על תאונת דרכים שעברת או ראית, כיצד התרחשה ואיך הסתיימה התאונה?

שאלות מבנה

1. נסחו כותרת משלכם לפסקה. ציינו את סוגה.
2. העתיקו את משפט המפתח של הפסקה.
3. העתיקו את מילות הקישור להסבר, וחברו להן משפטים משלכם.
4. היכן מופיעה המסקנה בפסקה? העתיקו אותה.
5. היכן מופיעה ההמלצה בפסקה? העתיקו אותה.

שאלות לשון

1. כתבו פירוש למילים הבאות. היעזרו במחסן המילים:

מופרז - _____

קטלני - _____

כראוי - _____

מחסן המילים: גורם מות, כפי שצריך, מוגזם.

2. הקיפו במעגל את התשובה הנכונה:

מצאו את הפועל בזמן עבר?

א. שולט ב. שלט ג. ישלוט

מצאו את הפועל בזמן הווה?

א. עבר ב. יעבור ג. עובר

מצאו את הפועל בזמן עתיד?

א. ייסע ב. נוסע ג. נסע

3. השלימו את החסר:

הפועל "מאבדים" שורש: _____ זמן: _____ גוף: _____

הפועל "קיימות" שורש: _____ זמן: _____ גוף: _____

הפועל "מצליחים" שורש: _____ זמן: _____ גוף: _____

ספורט

בעבר עיסוק בספורט נחשב לתחביב ולא למקצוע שיש לפתח ביסודיות. הסבר לספורט חובבני התבטא בספורטאים מצטיינים בתחומי ספורט שונים שהקדישו לאימונים רק את הזמן שנותר להם לאחר לימודים, עבודה או עיסוקים ומחויבויות שונים. מצב זה עיכב, לדעת רבים, את התפתחות ענפי הספורט השונים ולא קידם את הספורטאים. הסבר אחר לעיסוק חובבני הוא שספורטאים נאלצו לממן מכיסם הפרטי את השתתפותם בתחרויות שונות בארץ או בחו"ל ואפילו לא קיבלו שכר עבור מאמצייהם הרבים. לבסוף, ספורט לא מקצועי התבטא גם בקהל מצומצם יחסית שהגיע למגרשים ולאולמות הספורט כדי לעודד את הספורטאים שהשקיעו והתאמצו רבות, כלומר חוסר נוכחותם של אוהדים או של כלי תקשורת סימן ספורט לא מקצועי.

לסיים, עיסוק בספורט כתחביב ולא כדרך חיים או כמקצוע לא מקדם את הספורטאים.

שאלות הבנה

1. מהו נושא הפסקה?
2. מתי הספורטאים התפנו להתאמן?
3. מה סימן ספורט לא מקצועי לפי הפסקה?
4. מה הם ההסברים לעיכוב התפתחותו של הספורט המקצועי?
5. כיצד אתם מציעים להפוך ספורט חובבני לספורט מקצועי?
6. האם אתם משתתפים בחוגי ספורט? ספרו על כך.
7. השתתפתם בתחרויות ספורט? ספרו על כך.

שאלות מבנה

1. נסחו כותרת אחרת מתאימה לפסקה.
2. העתיקו את משפט המפתח של הפסקה.
3. כיצד מסתיימת הפסקה מבחינת המבנה שלה?
4. העתיקו את מילות הקישור להסבר.
5. העתיקו שלוש עובדות מתוך הקטע.
6. האם מצאתם דעות בפסקה? אם כן העתיקו אותן, אם לא - חשבו מדוע אין דעות בפסקת הסבר.
7. כתבו לכל מאזכר למה הוא מתייחס לפי הקטע:
א. "שהקדישו לאימונים רק את הזמן שנותר להם לאחר לימודים"
ב. "אפילו לא קיבלו שכר עבור מאמצייהם הרבים"

שאלות לשון

1. כתבו את פירושי המילים למילים הבאות, וחברו משפט מתאים לכל מילה (היעזרו במילון).

א. תחביב -

המשפט:

ב. הקדיש -

המשפט:

ג. תרם -

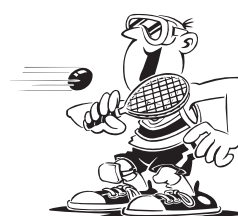
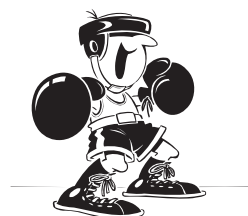
המשפט:

2. כתבו את המספרים במילים:

א. בכיתה (3) _____ תלמידים מצטיינים בכדור-רגל.

ב. ציפיתי בטלוויזיה במשחק כדורסל, וראיתי (2) _____ שחקנים מפורסמים.

ג. (12) _____ אוהדות ו- (15) _____ אוהדים באו לעודד אותנו.

גשם

הגשם לפעמים בא בטפטוף עדין ונעים, ולפעמים זה מרגיש כאילו אלוהים שופך עלינו דליים של מים. הגשם נוצר ממים הנמצאים במאגרים שבקרע. מים אלה מתאדים, והאדים נספגים בשכבה של אוויר הנמצא קרוב לקרקע. אחר כך שכבת האוויר שהתמלאה באדי מים עולה למעלה, אל העננים. בדרך היא מתקררת, כי ככל שעולים גבוה יותר, נעשה קר יותר. בגלל הקור אדי המים הנמצאים בשכבת האוויר הופכים בחזרה לטיפות מים והן מתנגשות עם הטיפות הקטנות של הענן. כשטיפות המים נפגשות, הן הופכות לטיפה אחת גדולה. כשהן מגיעות לגודל מסוים, לפחות לגודל מילימטר, הן הופכות להיות כבדות, ואז הן מתנתקות מהענן וניתכות אל האדמה. במילים אחרות טיפות המים שבענן מתלכדות וגדלות יותר עד שהן כבדות מכדי להישאר באוויר ויורדות עלינו משמים.

מעובד מתוך: <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3365205,00.html>

שאלות הבנה

1. מהו נושא הפסקה?
2. מהו המקור שממנו מתחיל תהליך היווצרות טיפות הגשם?
3. הסבירו את תהליך ירידת הגשם על פי שלבים.

שאלות מבנה

1. נסחו כותרת פיקנטית מתאימה לפסקה.
2. העתיקו את משפט המפתח של הפסקה.
3. העתיקו מהפסקה שלוש מילות קישור, וחברו להן משפטים משלכם.
4. האם יש בפסקה דעות? אם כן, העתיקו אותן, אם לא - חשבו מדוע.
5. העתיקו שלוש עובדות מן הטקסט.

שאלות לשון

1. הקיפו במעגל את המילה המופיע בה יותר מאם קריאה אחת.
א. כבדות ב. טיפה ג. נפגשות ד. האדמה
2. השלימו את טבלת היחיד והרבים:

יחיד	רבים
שופך	
	מורכבים
	טיפות
מתקררת	
	עולים

3. א. מיינו בטבלה את המילים הבאות לשם עצם ושם תואר.
עדין, גשם, נעים, ענן, קרקע, אדמה, קטנות, גדולה, טיפה, קלות.
- ב. הוסיפו שלושה שמות תואר ושלושה שמות עצם לטבלה שלכם.

יחסי הורים וילדים

הקניית ערכים, נתינה, ביילוי זמן איכות עם הילדים הם חלק מהגורמים המזינים את הקשר בין ההורה לילדו, והם ההופכים את החינוך לקל יותר, נעים וחיובי.

חינוך ילדים פירושו הקניית ערכים מוסריים, כלומר ההורים צריכים ללמד את ילדיהם להיות מנומסים, אדיבים, לעזור לזולת, לכבד את האחר ועוד.

חינוך ילדים פירושו גם נתינה. אין הכוונה לנתינה חומרית, כמו כסף, טלפון חדש, בגדים חדשים ומתנות, אלא נתינה רוחנית, זאת אומרת ביטוי רגשות, כמו רגשות חיבה, אהבה, עזרה מתן אוזן קשבת ועוד.

נתינה היא משחק עם הילד הצעיר בגן המשחקים, בניית מגדל מלגו על השטיח בסלון הבית, הקראת סיפור לפני השינה או כל פעילות משותפת אחרת, פעילויות אלה מעמיקות את קשר בין ההורה לילדו.

במילים אחרות על ההורה לדעת שהזמן שהוא משקיע בילדיו חשוב מאוד. ילד הוא כמו פרח ששותלים אותו במקום ללא אור או כשלא מטפלים בו כראוי, הוא נובל, בדומה לזה ילד שלא מקבל את כל הצרכים הרגשיים שלהם הוא זקוק, לא יגדל כראוי.

לסיכום, חינוך שיסודותיו הם: ערכים, נתינה והשקעה בזמן, נטע בלב הילד ביטחון עצמי ומגביר את הדימוי העצמי החיובי המלווים אותו כל ימי חייו.

מעובד מתוך: <http://vitaminim.org/1/index.php?topic=5120.0>

שאלות

1. מה סוג הכותרת? נמקו. הציעו כותרת מסוג אחר.
2. העתיקו את משפט המפתח.
3. העתיקו את מילות הקישור להסבר.
4. הקניית ערכים, נתינה והשקעת זמן איכות - איך כל אחד מהביטויים האלה עוזר בחינוכם של הילדים? הסבירו.
5. העתיקו מן הטקסט שתי עובדות שאתם מסכימים עמן ביותר.
6. האם אתם מסכימים עם המחבר שהנתינה צריכה להיות רגשית ולא חומרית? נמקו.
7. איזו נתינה בעיקר הייתם רוצים לקבל מהורכם חומרית או רגשית? הסבירו.
8. האם, לדעתכם, ציפיות של הורים מילדיהם שיהיו מושלמים הן דבר חיובי או שלילי? נמקו.
9. אילו המלצות תתנו להורים כדי שישומו לב יותר אליכם?
10. מה הם, לדעתכם, הגורמים המשפיעים על הילדים פרט מהורים? תארו אותם.
11. העתיקו את צורות הסמיכות המופיעות בטקסט.
12. באיזה אופן סיים את המחבר את הטקסט?
13. הקיפו במעגל את כל הפעלים בטקסט.
14. השלימו את החסר:

הפועל: גורמים - שורש: _____ זמן: _____ גוף: _____

הפועל: צומח - שורש: _____ זמן: _____ גוף: _____

הפועל: מרגיש - שורש: _____ זמן: _____ גוף: _____

15. השלימו את מילת היחס החסרה:

- א. הורים חייבים לחנך _____ (ב, את) ילדיהם.
- ב. ילדים ומבוגרים צריכים לעזור _____ (ב, ל) זולת.
- ג. בנינו מגדל מלגו כשישבנו _____ (אל, על) השטיח.

ירושלים - בירת ישראל

ירושלים עיר הבירה של מדינת ישראל מאז הקמתה, נחשבת לאחת הערים העתיקות ביותר בעולם ומן העתיקות שבערי הבירה בעולם. ירושלים היא מרכז דתי, רוחני ולאומי לשלוש הדתות: אסלאם, יהדות ונצרות ובכך ייחודה.

לירושלים מאפיינים ייחודיים רבים, ואחד הבולטים שבהם הוא השילוב בין ישן לחדש. כל אחת מן התקופות בעברה של העיר וכל אחד מן העמים ששלטו בה השאירו בה ובנופה את חותמם. בדומה לערים עתיקות אחרות בעולם, רבים מאתריה ההיסטוריים של ירושלים מרוכזים בעיר העתיקה המוקפת חומה. בחלק זה של העיר אפשר למצוא עד היום מאפיינים רבים של עיר מסורתית.

מאפיין בולט אחר לירושלים הוא אוכלוסייה מגוונת. במילים אחרות מתגוררים בעיר, אלה לצד אלה, תושבים בני דתות שונות: מוסלמים, נוצרים, יהודים, זרמים שונים: חילוניים, דתיים ולאומים שונים.

מאפיין ייחודי אחר קשור במוסדות השלטון המרוכזים בירושלים, כמו: כנסת, משרדי המשלה, בית משפט העליון, בית הנשיא, הרבנות הראשית, בנק ישראל, רשות השידור הממלכתית, המטה הארצי של המשטרה וכדומה. רבים הם גם מוסדות החינוך והתרבות בעיר, כגון מוזיאון ישראל, האוניברסיטה העברית, ובנייני האומה.

לסיכום, מוקדי המשיכה של העיר מגוונים. מוסלמים, יהודים ונוצרים באים אליה כדי לפקוד את המקומות הקדושים לדתם, אתריה ההיסטוריים והארכיאולוגיים מושכים אליה את המתעניינים בנושאים אלה, והמוסדות הממלכתיים של הבירה ומוסדות התרבות נמצאים גם הם במוקד ההתעניינות של רבים. בזכות אופייה המיוחד, מוסדותיה ואתריה הרבים, ירושלים מעוררת התעניינות מרובה בכל רחבי העולם, ומהווה מוקד תיירות חשוב.

מעובד מתוך: <http://lib.cet.ac.il/pages/item.asp?item=4731>

שאלות

1. מהי מטרת הטקסט?
2. מה היא ירושלים?
3. לפי הפסקה הראשונה במה היא מיוחדת?
4. לאילו דתות מהווה ירושלים מרכז דתי ורוחני?
5. בירושלים יש שילוב בין ישן לחדש - הסבירו משפט זה.
6. בירושלים יש אוכלוסייה מגוונת - הסבירו משפט זה ופרטו.
7. פרטו את המאפיינים המייחדים את ירושלים, והסבירו אותם.
8. האם ביקרתם בירושלים? מה חוויתם שמה? תארו בלשונכם.
9. כתבו פרסומת שתמשוך את התיירים לבוא ולחזור לבקר את עיר הקודש.
10. הוסיפו מקומות מושכים בירושלים שאתם מכירים והם אינם מוזכרים בטקסט?
11. העתיקו צורות סמיכות הנמצאות בטקסט?
12. האם אתם מעדיפים את העיר העתיקה בירושלים או המודרנית? נמקו תשובתכם.
13. השלימו את החסר:
הפועל: בולטים - שורש: _____ זמן: _____ גוף: _____
הפועל: שלטו - שורש: _____ זמן: _____ גוף: _____
הפועל: התפתחה - שורש: _____ זמן: _____ גוף: _____

פסקת השוואה

פסקת השוואה נקראת גם פסקת עימות. משפט המפתח מציג דעה שנויה במחלוקת או עניין בעל שני צדדים, והמשפטים התומכים מציגים נימוקים או הסברים בעד ונגד.

פסקה מסוג זה מציגה את הדומה בין החלקים המשווים או את השונה בין החלקים המשווים או את השונה והדומה יחד. בכל מקרה חייב להיות בסיס משותף זהה בשני החלקים המשווים.

מילות קישור אופייניות לפסקת ההשוואה הן:

להבעת דמיון: בהשוואה ל, בדומה ל, במקביל ל, כמו, כפי ש, בעוד ש, כשם ש... כך.

להבעת ניגוד: לעומת זאת, אולם, אך, אבל, בניגוד ל, להיפך, מצד אחד ... מצד שני.

התמכרות לטלפון

התמכרות לחפץ או לעניין מסוים היא תופעה מוכרת. כשם שיש אנשים, וביניהם בני נוער רבים, המכורים לטלוויזיה, כך יש גם רבים המכורים לטלפון. התמכרות לטלוויזיה מתבטאת בכך שאתה רובץ שעות רבות מדי יום מול המרקע, בדומה לזה התמכרות לטלפון ניכרת בכך שיש לך רצון מתמיד לשוחח במכשיר זה. במקרים קיצוניים אנשים מסרבים להיפרד מן הטלפון שלהם אפילו לרגע: הם נכנסים אתו לשירותים, נוסעים אתו לחופשה, ישנים מתוך ציפייה דרוכה לצלצל ועוד. הטלפון, כך זה נראה, נעשה חלק מגופם ומאישיותם. לעומתם יש אנשים המתייחסים אל הטלפון בקלילות רבה יותר. הם מנתקים את עצמם ממערכת הטלפונים לשעות ארוכות מדי יום, הם אינם טורחים לבדוק אם יש להם הודעות במענה הקולי ואפילו בוחרים להתעלם מן הצלצל המטריד מפעם לפעם. מעובד מתוך: "מחליפים ערוצים" בהוצאת אורט ישראל, 1999

שאלות

1. מהו נושא הפסקה?
2. לאילו חפצים אנשים מתמכרים לפי הפסקה?
3. מה מאפיין את האנשים המכורים לצפייה הטלוויזיה?
4. מה מאפיין את האנשים המכורים לטלפון?
5. "הם נוסעים אתו לחופשה" (שורה 4) כי:
 1. במקום החופשה יש קליטה טובה.
 2. הם מכורים לטלפון.
 3. אין מי שישמור להם על הטלפון.
 4. הם ממתנים לשיחה חשובה.
 6. מילת הקישור "לעומתם" מביעה:
 - א. נימוק ב. השוואה ג. הוספה
 7. העתיקו מהפסקה את כל מילות הקישור להשוואה.
 8. מה הכוונה במשפט: "הטלפון נעשה חלק מגופם ומאישיותם"? הסבירו.
 9. מהו סוג הכותרת? הקיפו במעגל את התשובה הנכונה, וכתבו נימוק לבחירתכם.
 - א. מידעית ב. נוקטת עמדה ג. פיקנטית
 10. חברו כותרת אחרת לפסקה.
 11. איזה טיפוס אתם מעדיפים אלה המכורים לטלפון או הבלתי מכורים? נמקו.
 12. א. פרשו את המילה "רובץ" (שורה 2).
 - ב. מדוע, לדעתכם, בחר הכותב להשתמש בפועל הזה? על מי נהוג לומר שהוא רובץ?
 13. א. אילו מן שתי המילים הבאות היא צירוף סמיכות?
 - א. ציפייה דרוכה ב. מערכת הטלפונים
 - ב. העתיקו מהפסקה שלושה צירופים של שם עצם ושם תואר.
 14. א. מה פירוש המילה "מסרבים"?
 - א. מבקשים ב. לא מקבלים ג. לא אוהבים
 - ב. חברו משפט משלכם, ושבצו בו את התשובה הנכונה.

15. המילה "אתו" במשפט: "הם נכנסים אתו לשירותים" מתייחסת אל:
א. אנשים ב. טלוויזיה ג. טלפון ד. צלצול טלפון
16. א. העתיקו מן הפסקה ארבעה הפעלים.
ב. ציינו את הזמן של רוב הפעלים בפסקה.
ג. מדוע, לדעתכם, משתמש הכותב בזמן שציינתם בסעיף ב?
17. מה השורש של המילה "מנתקים":
א. מ-ת-ק ב. ת-ק-ן ג. נ-ת-ק ד. מ-נ-ת-ק
18. גוף המילה "מתבטאת" הוא:
א. נוכחת ב. מדברת ג. נסתרת ד. כל התשובות נכונות

האם כדאי לחיות בעיר?

העיר היא מוקד משיכה לאנשים רבים, אך לא כולם מוכנים לגור בה. אנשים המוכנים לחיות בעיר טוענים שהמגורים בה מאפשרים מציאת מקומות עבודה מגוונים הקרובים לבית, ולכן אין צורך לנסוע למקומות רחוקים כדי להתפרנס. נוסף לכך התחבורה הציבורית מסועפת ביותר ונגישה כמעט בכל פינה במרכז העיר, על כן גם ההתניידות בעיר קלה יותר ופשוטה. למרות כל זאת המתנגדים לחיים בעיר טוענים שהצפיפות בעיר גדולה, הבניינים צפופים וקרובים זה לזה, נתיבי הנסיעה עמוסים והתנועה מתנהלת לאיטה, כמו כן יש מחסר במקומות חנייה. החיסרון הבולט ביותר בחיי העיר הוא זיהום האוויר. בעיר זיהום האוויר גדול מאוד מפני שמפעלים רבים מרוכזים בתוכו או בפרבריו, כמו כן כלי התחבורה הנעים בכבישים מגבירים את רמת זיהום האוויר המזיק לבריאות. מעובד מתוך: "אל ומאת" בת ציון ימיני

1. העתיקו את משפט המפתח.
2. א. מהי מילת הקישור בשורה ראשונה? מה היא מציינת?
ב. העתיקו מהפסקה עוד מילות קישור מהסוג שציינתם.
3. מה טענתם של התומכים בחיים בעיר? הסבירו.
4. מה טענתם של המתנגדים לחיים בעיר? הסבירו.
5. אילו סוגים של צפיפות קיימים בעיר?
6. חברו כותרת מגמתית לפסקה.
7. האם אתם מסכימים לגור בכפר או מתנגדים? נמקו (כתבו משפט מפתח המביע את דעתכם והביאו 3 נימוקים).

לדעתי, החיים בכפר _____

מפני ש _____

כמו כן _____

נוסף לכך _____

לסיים _____

8. העתיקו את צירופי הסמיכות בפסקה.
9. מילת הקישור "נוסף לכך" מביעה:
א. ניגוד ב. הסבר ג. הוספה
10. המילה "בה" בשורה ראשונה מציינת:
א. עיר ב. מוקד ג. אנשים
11. מהי המילה המנוגדת למילה "רחוקים":
א. צמודים ב. קרובים ג. לא קרובים
12. בעיר שלנו יש _____ כבישים.
א. ארבע ב. ארבעה

